

«... in Rubinu, ki vas je varal... strašno varal... vas in vaše tovariše... O, vi, dobri, iskreni, plemeniti človek... odpustite!»

In Rubin si je z naglo kretnjo odtrgal umetno brado in lasuljo ter zaklical s čisto drugim, naravnim glasom: «Ivan, odpusti mi!»

Še je začutil Molj njegov pekoči poljub in kot skozi meglo je začul strel... Na tla je udarilo mrtvo truplo Grozda-Rubina — —

4.

Ko se je leto dni po tem usodnem dogodku vračal Ivan Molj — zdaj preprost delavec v neki ameriški naselbini — zvečer utrujen domov, je, domislivši se strašne preteklosti, vzkliknil: «O, blago-slovljeno delo, ti si edino sredstvo, ki utesnjuje človeka, da se njegov ošabni, zli jaz ne razbohota v uničevalno moč, ki rodi le zlo na zlo!» — —

Nekaj tednov po Grozdovem samomoru je namreč Molj zapustil svojo domovino in se šel «reševati in pokoriti za svojo krivdo» čez morje. Takrat je vnovič jasnovidno v duhu pregledal vse dogodke od konca do začetka.

Grozdova smrt, umor Marije, bivanje v ječi, Rubin, Allanovci, vstaja, srečanje z Grozdom, poslednji razgovor z Marijo, pri Allanovcih, vstop med zarotnike, njegovo bogoiskanje, izgon iz stanovanja, pogovor z Bergantom, z Mirtičem na gradu, izpust iz službe... in je spoznal, da vsi ti dogodki izvirajo iz njegovega hrepenenja po ohranitvi razkošnega videza; v tej želji je videl bistvo svoje krivde, ki se je je moral oprati. S trdim delom se je izkušal preroditi in začeti svoje življenje spet znova.

In zdaj ni imel več sovražnikov, ljudje in stvari mu niso več povzročali groze. S tihim korakom in toplo besedo je šel mimo vseh in k vsakemu. In vsakdo ga je vzljubil kot dobrega človeka.

«Toda to je šele začetek...» se je bodril vedno znova.

Li-Tai-Pe-Mirko Pretnar:

Na ribniku.

Čez rob sem svojega se čolna sklonil,
utrgal lokvanj, ki je v valih tonil.

Lotos je videl moj obraz potrti:

«Ta mož je žalosten do smrti.»